

Tämä on vapaaehtoinen lisäosa liitettäväksi maatalousmaan vuokrasopimukseen, jossa otetaan huomioon maan kasvukuntoon liittyviä tärkeimpiä tekijöitä.

Kummankin etu, niin vuokranantajan kuin vuokralaisen, on huolehtia vuokramaan kasvukunnosta. Tällöin vuokralainen saa vuokrapelloilta suurempaa satoa ja vuokranantajan omistuksessa oleva viljelysmaa säilyttää arvonsa. Jos vuokrasopimukseen kirjataan erikoisehtoja, jotka aiheuttavat kustannuksia vuokralaiselle, tulisi löytää vuokranantajan ja vuokralaisen välillä sopiva kompromissi siitä, miten kumpikin osapuoli osallistuu kustannuksiin.

Vuokra-aika kannattaa pyrkiä sopimaan mahdollisimman pitkäksi, jotta vuokralainen saa tekemänsä sijoitukset maan rakenteen parantamiseksi ja ylläpitämiseksi myös omaksi hyödykseen. Pellon vuokrasopimus voidaan tehdä enintään 20 vuodeksi. Rakennetun viljelmän (asuin- ja talousrakennukset) voi vuokrata enintään 25 vuodeksi.

Enemmän tietoa valinnaisten toimenpiteiden vaikutuksista maan kasvukuntoon on kerrottu liitteessä 1.

Kalkitus

Peltomaiden kalkitus

Vuokralainen on velvollinen kustannuksellaan kalkitsemaan tarpeen mukaan kerran vuokra-aikana sopimukseen merkityt lohkot. Jos kyseisen lohkon maan pH ei ole tiedossa, on vuokralainen velvollinen määrittämään maan happamuuden ja kalkitsemaan määrällä, joka vastaa maan pH-tason viljavuusluokkaa hyvä tai korkeintaan 10 tn/ha. Jos maanäytteen mukaan kalkkia tarvitsee levittää vähemmän kuin 4 tonnia/ha tavoitteena olevan pH-arvon saavuttamiseksi, ei kalkitusta tarvitse tehdä.

Lohkon tunnus: _____

Kalkkia kaikille sopimuksessa oleville lohkoille.

Kalkitus huomioidaan vuokran hinnassa ja/tai muulla tavoin

Miten: _____

Kannattaa tutustua myös rakennekalkin ja kipsin tarjoamiin mahdollisuuksiin maan rakenteen parantajina. Huom. Kipsiä ei saa levittää järvien valuma-alueille sen sisältämän sulfaatin vuoksi.

Orgaanisen aineksen lisääminen

Orgaanisen aineksen lisääminen peltomaahan lisää maaperäeliöstön toimintaa, mikä on edellytys hyvälle, toimivalle maanrakenteelle ja tasapainoiselle ravinteiden kierrolle.

Orgaanisten lannoitteiden käyttö

Kierrätysravinteita käytetään vuosittain tai erikseen sovitusti. Käytössä on huomioitava lain-säädännöstä tulevat lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käytön rajoitteet.

Lannoite: _____

Lohkon tunnus: _____

Kierrätysravinteiden käyttö (milloin yms.) _____

Monivuotiset nurmet

Monivuotisten nurmien viljely parantaa maan rakennetta ja lisää maahan orgaanista ainesta. Syväjuurisia kasveja kannattaa viljellä nurmiseoksissa, sillä syvälle ulottuva juuristo parantaa maan rakennetta syvältä ja nostaa samalla huuhtoutuneita ravinteita pintamaahan.

Ympäristökorvausjärjestelmä mahdollistaa monien erilaisten nurmikasvustojen perustamisen ja ylläpidon, jotka sopivat hyvin myös vuokrapeltojen maan rakenteen hoitoon. Vuokralainen ostaa kustannuksellaan tarvittavat kylvösiemenet.

Monivuotisen nurmikasvuston perustaminen

Lohkon tunnus: _____

Käytettävä siemenseos: vuokraajan oma valinta

Sovittu siemenseos:

_____

Monimuotoisuuskaistat

Monimuotoisuuskaistan avulla on helppo parantaa lohkon päisteille syntyneitä maan tiivistymiä. Vuokralainen perustaa nurmi-, heinä-, niitty-, riista- tai maisemakasvien siemenillä kylväen lohkojen reunoille noin 2 metrin levyisen monimuotoisuuskaistan (enintään 3 metriä).

Kaistat perustetaan vähintään **kahdeksi** kasvukaudeksi.

Lohkon tunnus: _____ / _____ ha

Käytettävä siemenseos: vuokraajan oma valinta

Sovittu siemenseos:

_____

Salaojittaminen

Vuokralaisella on oikeus maanomistajan luvalla salaojittaa viljelymaat. Maanomistaja korvaa salaojitussuunnitelman ja salaojitukseen tarvittavien materiaalien kustannukset. Vuokralainen kustantaa työajasta aiheutuvat kustannukset.

Lohkon tunnus: _____

Salaojaputkien huuhtelu

Lohkon tunnus: _____

Salaojaputkien huuhtelun kustannukset huomioidaan vuokran hinnassa ja/tai muulla tavoin

Miten: _____

Raportointi

Raportointi

Vuokralainen raportoi yllämerkittyjen toimenpiteiden toteuttamisajankohdat vuokranantajalle viimeistään vuokrasopimuksen päättyessä.

Liite 1. Pidä huoli maan kasvukunnosta

Peltomaan kalkitus ja kipsin levittäminen

Tärkeimpiä viljelymaan kasvukuntoon liittyviä tekijöitä on huolehtia maan riittävän korkeasta pH:sta. Kasvi käyttää tehokkaasti ravinteita sadonmuodostukseen, jos maan pH on 6,5–7,0. Jos peruskalkituksesta koituu vuokralaiselle kohtuuttomia kustannuksia, tulisi vuokranantajan ja vuokralaisen löytää sopiva kompromissi siitä, miten kumpikin osapuoli osallistuu kustannuksiin. Vuokranantaja voi tulla vastaan esimerkiksi vuokrahinnassa.

Kipsi parantaa maan mururakennetta, vähentää eroosiota sekä sitoo viljelykasvien käyttöön liukoista fosforia. Kipsi vähentää peltojen fosforihuuhtoumaa keskimäärin 50 prosenttia. Kipsin on myös todettu vähentävän läheisten vesistöjen sameutta noin 45 prosentilla. Kipsi ei vaikuta sadon määrään eikä viljavuuteen eli ei esimerkiksi nosta maan pH:ta. **Kipsiä ei saa levittää järvien valuma-alueille sen sisältämän sulfaatin vuoksi.** Happamille sulfaattimaille kipsin levitystä ei suositella. Kipsi ei korvaa kalkitusta. Kipsin ja rakennekalkin levitys tehdään syksyllä ennen maan muokkaamista.

Rakennekalkilla on myös vaikutusta valumaveden sameuteen, vaikkei vaikutus olekaan ihan niin suuri kuin kipsillä. Ero on kuitenkin selkeä käsittelemättömään maahan verrattuna. Rakennekalkin vaikutus maan rakenteen parantajana kestää pitempään kuin kipsin. Rakennekalkin suhteen on muistettava se, että halutessamme täysimääräisen rakennevaikutuksen mahdollisimman pienellä levitysmäärällä, tulee tuote mullata huolellisesti kahteen kertaan muokaten noin 1 vrk:n sisällä kalkituksesta. Rakennekalkilla saadaan vähennettyä maan happamuutta tehokkaammin kuin tavallisella kalkilla. Rakennekalkkia ei kannata käyttää, jos maan pH on neutraali, jotta pH ei nouse liian korkeaksi. Tällöin voi harkita kipsin käyttöä. Rakennekalkin ja kipsin saatavuus on myös huomioitava sopimusta tehdessä.

Orgaanisten lannoitteiden käyttö

Peltoviljelyyn tarkoitetuilla orgaanisilla lannoitteilla kierrätetään kallisarvoisia ravinteita sekä lisätään maahan orgaanista ainesta maaperäeliöiden ravinnoksi ja parantamaan maan kasvukuntoa. Orgaanisia lannoitteita ovat esimerkiksi eläinten lannat ja puhdistamolietteestä valmistetut lannoitevalmisteet, jotka ovat luokiteltu maanparannusaineiksi. Lantojen ja puhdistamolietepohjaisten valmisteiden käytössä pitää noudattaa tuotteelle annettuja levitysmääriä ja rajoitteita hyvän käytännön mukaisesti. Huomioi myös muut orgaaniset aineet, kuten ruoko ja suojavyöhykenurmi hiililähteinä.

Monivuotiset nurmet

Monivuotinen nurmikasvillisuus parantaa juuristollaan maan rakennetta ja lisää maan multavuutta. Kasvusto vähentää eroosiota ja pidättää näin ravinnerikasta pintamaata viljelymaalla. Riippuen kasvijaistosta, monivuotinen kasvijaisto edistää luonnon monimuotoisuutta tarjoamalla suojaa ja ravintoa riistalle, hyönteisille ja linnuille. Se suosii myös hyödyllisiä tuhohyönteisten luontaisia vihollisia.

Pellon vesitalous

Tasaisesti ja nopeasti kuivava pelto edellyttää toimivaa paikalliskuivatusta. Siksi riittävät ja toimivat salaojat ovat perusedellytys, jotta liika vesi pääsee riittävän nopeasti poistumaan pellolta. Vanhoja salaojia ei ole mitoitettu tämän päivän tarpeita vastaaviksi, joten lisäojitus voi olla joskus ainoa vaihtoehto saada pellon vesitalous kuntoon. Salaojajärjestelmän kuntoa tulee tarkkailla säännöllisesti mahdollisten ongelmien havaitsemiseksi ajoissa. Joskus salaojien huuhteleminen on tarpeen ruostetukkeumien ja muiden tukkeumien poistamiseksi. Jos paikalliskuivatus hoidetaan avo-ojin, on myös niiden kunnosta huolehdittava. Lisäksi on huolehdittava, että sala- ja avo-ojien kautta tuleva vesi pääsee kulkemaan eteenpäin reuna- ja valtaojia myöten.

Raportointi

Edeltävien, toteutettujen toimenpiteiden raportoinnilla pidetään kirjaa vuokrapellolle tehdyistä maan kasvukuntoa parantavista toimenpiteistä, joiden perusteella vuokranantaja pystyy esittämään seuraavalle vuokralaiselle, mitä hänen vuokraamallaan pellolla on tehty ja milloin edellisen vuokralaisen aikana.